

*В. В. Струнін,
к. е. н., доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та логістики,
Національний університет харчових технологій, м. Київ
М. М. Гиря,
магістр, студентка кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та
логістики,
Національний університет харчових технологій, м. Київ*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСПОРТНО-СКЛАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*V. V. Strunin,
PhD., associate professor of Department of Foreign Economic Management and Logistics,
National University of Food Technologies, Kiev
M. M. Giryа,
master's degree , student of Department of Foreign Economic Management and Logistics,
National University of Food Technologies, Kiev*

EFFICIENCY GROWTH OF ENTERPRISE'S TRANSPORT AND WAREHOUSE ACTIVITY

В статті розглянуто пріоритетні шляхи підвищення ефективності транспортно-складської діяльності підприємства. Розглянуто поняття, основні етапи та ключові взаємозалежності в ході реалізації транспортно-складського процесу. Визначено роль новітніх програмних продуктів в управлінні транспортно-складською діяльністю підприємства. Запропоновано інструментарій для підвищення ефективності транспортно-складської діяльності підприємства.

Given article shows the priority ways of efficiency growth of enterprise's transport and warehouse activity. There are the concepts, main stages and key interdependences at transport and warehouse process are described. It is determined the role of newly program products at enterprise's transport and warehouse activity management. It is proposed the instruments for efficiency growth of enterprise's transport and warehouse activity.

Ключові слова: *транспортно-складська діяльність, логістика, ланцюги поставок, процес.*

Keywords: *transport and warehouse activity, logistic, supply chain, process.*

Постановка проблеми. Питання постачання підприємств сировиною і комплектуючими матеріалами, а також збут готової продукції є важливими у діяльності будь-якої організації. При цьому, транспортно-складські витрати істотно впливають на собівартість продукції, представляючи собою прямі накладні витрати на цю продукцію.

Транспортно-складська логістика є важливим чинником підвищення конкурентоспроможності фірми. В основі транспортно-складських процесів компанії лежать сумарні витрати на весь комплекс транспортно-складських послуг на шляху вантажів від постачальника до їх використання у споживача. В залежності від роду вантажу, способу транспортування і зберігання, сумарні витрати на транспортно-складські операції становлять від 7 до 30% собівартості продукції, і спостерігається тенденція їх збільшення.

Сучасна транспортно-складська логістична система являє собою комплекс взаємопов'язаних автоматизованих транспортних і складських пристроїв для навантаження, розвантаження, укладання, зберігання, транспортування, тимчасового накопичення предметів праці, інструментів і технологічного оснащення.

Питання транспортно-складської діяльності підприємства досліджували такі провідні науковці, як А. П. Заярний [1], Севрюк В. О. [2], Співак Я. О. [3], Лагоцький Т. Я., Фалович В. А. [4] та інші.

Мета статті полягає у пошуку шляхів підвищення ефективності транспортно-складської діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. У період зміни типів економічних відносин поживається інтерес до продуктивних методів організації господарської діяльності, актуалізуються процеси взаємодії матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, транспорту та комунікаційної інфраструктури. На передній план висувається не формальне, а економічно обґрунтоване вдосконалення прямих і опосередкованих господарських зв'язків, за яких значно підвищується роль регулювання матеріальних та інформаційних потоків з урахуванням позитивних і негативних явищ внутрішнього і зовнішнього характеру, що входить в коло завдань, які вирішуються логістикою.

Однак локальні зміни витрат в одному з напрямків функціональної діяльності фірми можуть надавати неадекватний вплив на сукупні функціональні процеси підприємства. Системний та комплексний підходи, будучи застосованими до оптимізації діяльності господарюючого суб'єкта, в цілому приводять до висновку про необхідність оптимізації широкого комплексу взаємозв'язків і взаємозалежностей.

З метою оптимального співвідношення витрат і доходів пошук економічних компромісів слід шукати на стратегічному, організаційному та оперативному рівнях. Здійснені на підставі логістичного підходу, економічні компроміси дозволяють мінімізувати сумарні витрати і підвищують в кінцевому результаті прибуток фірми.

У зв'язку з цим все більшої уваги заслуговують підприємства, які застосовують у своїй діяльності досвід координації закупівель, збуту і перевезень, заснований, головним чином, на концентрації взаємопов'язаних функцій зі складування та транспортування в єдині служби, під єдиним керівництвом. На відміну від старих методів ізольованого управління вантажними перевезеннями та складським господарством, в цих фірмах здійснюється перехід до об'єднаного або скоординованого управління вантажопотоками [3].

Основною метою управління транспортно-складською діяльністю в ланцюгах поставок є підвищення якості обслуговування клієнтів за умови оптимізації транспортних, складських та інших пов'язаних з ними витрат.

При цьому, транспортно-складська діяльність підприємства базується на дотриманні ключових принципів логістики в ході обслуговування ланцюгів поставок, завдяки чому досягається реалізація оптимального рівня транспортно-складських процесів і операцій, інтеграція операторів логістичного ринку. Це, в свою чергу, створює синергетичний ефект, який знаходить своє відображення у підвищенні показників ефективності транспортно-складської діяльності.

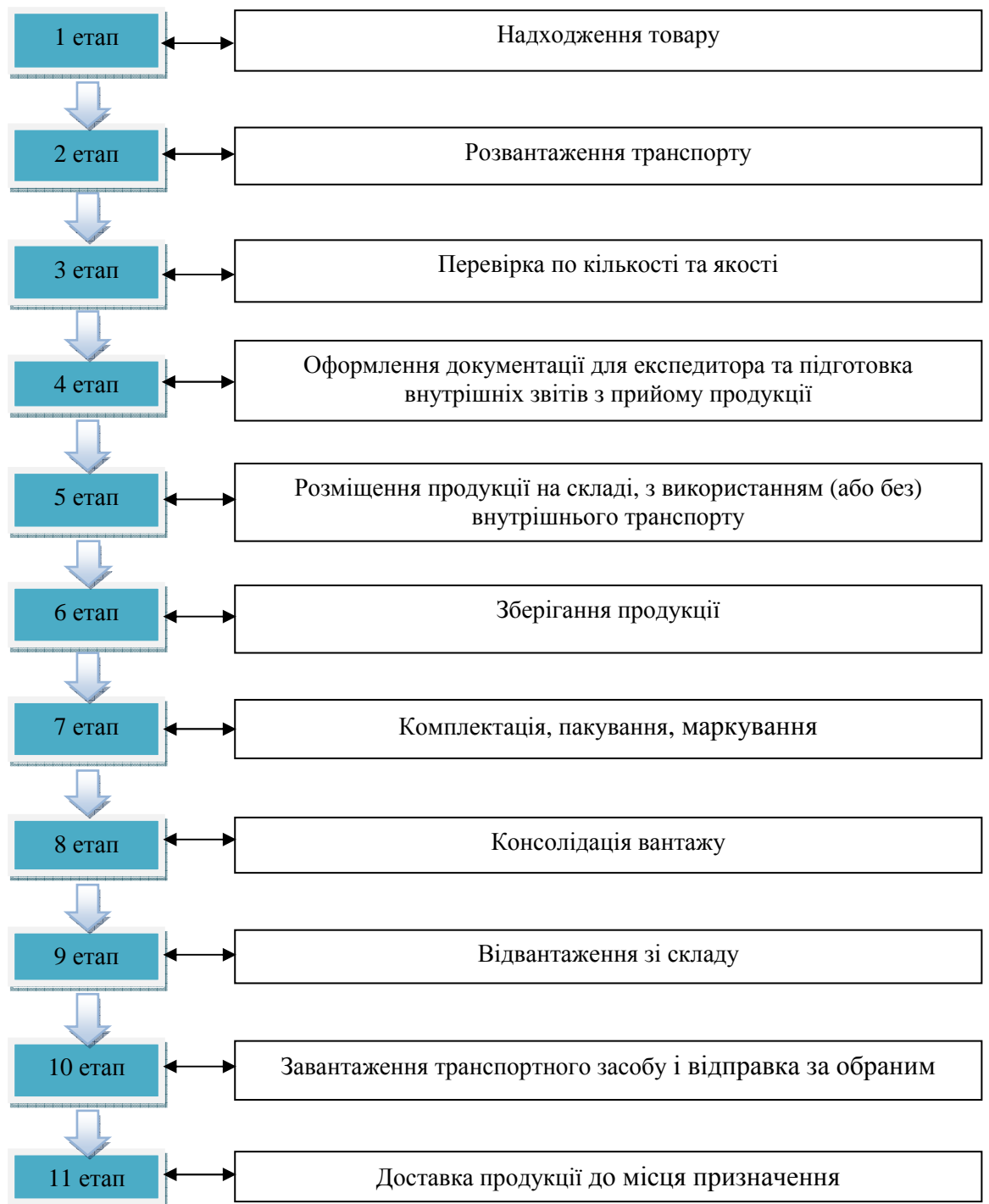
Таким чином, транспортно-складський процес являє собою складну сукупність взаємопов'язаних логістичних операцій, які повинні виконуватися у визначеній послідовності за умов дотримання ключових принципів логістики.

Транспортна логістика вирішує велике коло завдань, серед яких в якості основних можна виділити [2, с. 151] вибір способу транспортування і транспортного засобу, визначення раціональних маршрутів доставки, спільне планування транспортних процесів на різних видах транспорту (в разі змішаних перевезень), процедуру транспортування.

На великих і середніх промислових і торговельних підприємствах набувають зростаючого значення структурні підрозділи, які реалізують логістичні підходи в управлінні, а саме з управління матеріалопотоками, комерційної логістики, розподілу та логістики, логістики маркетингу і т. д. На практиці багато компаній здійснюють перебудову всього управління з метою адаптації організаційної структури до багатофункціональної функції логістики.

Розвиток транспортних комунікацій і транспортних засобів, підвищення ролі складських підприємств в управлінні поточковими процесами, ускладнення ринкових відносин і динамічність зовнішнього середовища обумовлюють створення транспортно-складських логістичних систем, які відрізняються високою комплексністю послуг і швидкою адаптацією до кон'юнктури ринку [3].

Основні етапи транспортно-складського процесу наведено на рис. 1

Рис. 1. Основні етапи транспортно-складського процесу підприємства

Таким чином, можемо констатувати, що транспортно-складський процес включає у себе 11 етапів. Критеріями ефективності транспортно-складської діяльності є повне задоволення заявок за списком і проведення термінових відвантажень.

Відбір товарів проводять комплектувальники та інші працівники складу після отримання листа комплектації. Комплектувальний листок складається з урахуванням складської специфіки, що значно прискорює відбір товарів. На великому складі при механізованому відборі укомплектований вантаж знімається з місця упаковки і пересувається в зону відвантаження. При ручному способі набору і відпустці невеликої кількості товар викладається на ручні візки і переміщується в зону комплектації.

Застосування портативних терміналів дозволяє проводити інвентаризацію, не зупиняючи роботу складу. Після вибору товару партію упаковують. Завдяки транспорту, процес руху товару (починаючи від постачальників сировини і матеріалів, охоплюючи різного роду посередників, і закінчуючи споживачами готової продукції) трансформується у конкретний логістичний ланцюг, а транспорт стає невід'ємною частиною єдиного транспортно-складського процесу. У цьому ланцюзі основні функції транспорту полягають в переміщенні вантажів і їх зберіганні.

Виділенню транспорту в самостійну область логістики сприяють такі основні чинники [2, с. 151]:

- здатність транспорту реалізувати основну ідею логістики – створити надійно, стійко й оптимально функціонуючу систему «постачання – виробництво – складування – розподіл – споживання»;
- неминучість рішення цілого ряду складних транспортних проблем при виборі каналів розподілу сировини, напівфабрикатів і готової продукції у рамках логістичної системи;
- висока частка транспортних витрат, максимальна величина яких досягає 50 % у загальних логістичних витратах на просування товару від первинного джерела сировини до кінцевого споживача готової продукції;
- наявність великого числа транспортно-експедиційних підприємств, що відіграють велику роль в організації оптимальної доставки товарів, як у внутрішніх перевезеннях, так і в міжнародних повідомленнях.

Найефективнішим методом скорочення витрат є застосування автоматизованих інформаційних систем, нових технологій та обладнання, які дають можливість оптимізувати і раціоналізувати управлінські функції на кожному етапі транспортно-складського процесу на підприємстві.

Використання сучасних програмних продуктів дає змогу суттєво підвищити оперативність прийняття управлінських рішень і їх якість, сприяють своєчасній ідентифікації потенційних проблем і незапланованих відхилень по усій довжині логістичного ланцюга. Одним із важливих аспектів застосування автоматизації є їх реалізація в умовах складських операцій, що дозволяє покращити якість технологічних процесів і забезпечити чіткі і виважені рішення. Це дає підстави стверджувати, що фінансування процесів, пов'язаних з автоматизацією і використання новітніх програмних рішень, продуктів, технологій і обладнання є запорукою підвищення ефективності транспортно-складської діяльності підприємства.

На нашу думку доречним буде застосування в обліку транспортно-складської діяльності підприємства програмного забезпечення, яке сприятиме скороченню часу проведення всіх складських операцій, скороченню кількості помилкових складських операцій, підвищенні точності обліку товару та зменшенні залежності від «людського фактора».

Такою програмою може бути, наприклад, програма Warehouse Management Suite, яку використовують у своїй роботі провідні підприємства України.

Висновки. Підвищення ефективності транспортно-складської діяльності підприємства є актуальним питанням сьогодення, пов'язану з налагодженням оптимального товароруку в контексті управління ланцюгами поставок. Воно напряму пов'язане з використанням сучасних програмних продуктів і адаптованих управлінських рішень, відповідно до усталених принципів логістичної діяльності. При цьому досягнення синергетичного ефекту можливе в результаті комплексного впливу новітніх підходів і засобів до систем управління транспортно-складськими операціями та матеріальними потоками на відповідні процеси по відношенню до усього логістичного ланцюга.

Список використаних джерел.

1. Заярний А. П. Щодо дослідження впливу витрат на складське господарство у загальній структурі витрат логістичної системи / А. П. Заярний // Науково технічний збірник ХНАМГ. – 2012. – № 105 – С. 420 – 423.
2. Севрюк В. О. Напрями оптимізації управління транспортними та складськими процесами на підприємстві / В. О. Севрюк // Управління розвитком. – 2014. – № 8. – С. 150-152.
3. Співак Я. О. Система транспортно-складської логістики на підприємстві як фактор оптимізації поточних процесів [Електронний ресурс] / О. Я Співак // Scientific World. – 2014. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer36/41.pdf>
4. Фалович В. А. Складське господарство в ланцюгу поставок: між витратами та корисністю / В. А. Фалович // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2014. – № 811 : Логістика. – С. 438–445.
5. Матвієнко-Біляєва Г.Л. Підконтрольні показники логістичної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Матвієнко-Біляєва Г. Л. // Ефективна економіка. – 2015. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4243>

References.

1. Zayarnyi A.P. (2012), "As for the impact study costs for warehousing costs in the total logistics system", Naukovo tekhnichnyj zbirnyk KhNAMH , vol. 105, pp. 420-423.
2. Sevryuk V.O. (2014), "Directions optimization of transportation and storage processes in the enterprise", Upravlinnia rozvytkom , vol. 8, pp. 150-152.
3. Spivak J.O. (2014), "The system of transport and warehouse logistics at the plant as a factor in the optimization of flow processes", [Online], available at: <http://www.sworld.com.ua/konfer36/41.pdf>
4. Falovych V.A. (2014), "Warehousing in the supply chain, between costs and usefulness", Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnik", vol. 811, pp. 438-445.
5. Matviienko-Biliaieva H.L. (2015), "Controlled logistics performance of the company", [Online], vol . 8, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4243>